

Η ημερομηνία της Σταύρωσης & της Ανάστασης του Κυρίου (Γ')

/ [Πεμπτουσία](#)

Επειδή η αρίθμηση των ημερολογίων που χρησιμοποιούνται από τους λαούς της Γης είναι αυθαίρετη, ο ακριβής προσδιορισμός των ημερομηνιών σημαντικών γεγονότων της ανθρώπινης ιστορίας, όπως η σταύρωση και η ανάσταση του Χριστού είναι μία πρόκληση για τους αστρονόμους. Ολοκληρώνουμε την προσέγγιση του άκρως ενδιαφέροντος αυτού ζητήματος.

Πότε οι υπολογισμοί μας θα ήταν πιο ακριβείς;

Ως αστρονόμοι θέλουμε να σημειώσουμε ότι οι αστρονομικοί υπολογισμοί μας θα ήταν πολύ πιο ακριβείς, αν οι Εβραίοι χρησιμοποιούσαν εκείνη την εποχή ένα σταθερό και ακριβές ηλιακό ημερολόγιο. Οι Εβραίοι, όμως, χρησιμοποιούσαν σεληνοηλιακό ημερολόγιο, στο οποίο οι κυριότερες ημερομηνίες βασίζονταν σε καθαρά εμπειρικούς κανόνες. Για παράδειγμα, ο κάθε σεληνιακός μήνας άρχιζε την επομένη ημέρα από την παρατήρηση της νέας Σελήνης στην Ιερουσαλήμ. Τότε οι ιερείς, οι επιφορτισμένοι με αυτήν την εργασία άναβαν φωτιές στην κορυφή του Όρους των Ελαιών για να αναγγελθεί η αρχή του νέου μήνα. Η μέθοδος αυτή, όμως, είναι αφεαυτής επισφαλής και όταν η νέα Σελήνη για λόγους

κλιματολογικούς ή τυχόν άλλους δεν γινόταν ορατή στην Ιερουσαλήμ, τότε άρχιζαν τα ημερολογιακά σφάλματα. Επιπλέον, λόγω της φύσης του εβραϊκού ημερολογίου, παρείσφρεαν και άλλα σφάλματα που οι Εβραίοι αστρονόμοι προσπαθούσαν να τα διορθώσουν με την εισαγωγή του 13ου εμβόλιμου μήνα. Η προσθήκη όμως κι αυτού του μήνα ήταν πάλι καθαρά εμπειρική, αφού προστίθετο στο έτος κάθε τρίτο χρόνο, όταν τα σιτηρά άρχιζαν να ωριμάζουν. Πράγματι το Νομικό Πάσχα (14 Νισάν) γιορταζόταν όταν ήταν ώριμα τα πρώτα στάχια του νέου θερισμού γιατί τη 16η Νισάν έπρεπε οι αγρότες να προσφέρουν ένα δεμάτι ώριμα στάχια στον βωμό του Ναού.

Άρα με βεβαιότητα μπορούμε να πούμε ότι το εβραϊκό ημερολόγιο παρουσίαζε μεγάλες αποκλίσεις σε σχέση με το τροπικό έτος των εποχών και τα πραγματικά αστρονομικά δεδομένα. Γι' αυτόν τον λόγο αρκετοί ερευνητές βασιζόμενοι στην ημερολογιακή ασάφεια πρότειναν πολλές και διαφορετικές ημερομηνίες τόσο για τη Γέννηση όσο και τη Σταύρωση του Ιησού Χριστού. Πάντως η Γέννηση του Κυρίου τοποθετείται γενικά μεταξύ του 7 και του 5 π.Χ., χωρίς όμως να λείπουν και ερευνητές οι οποίοι προτείνουν ακραίες τιμές που φτάνουν μέχρι το 12 π.Χ. ή το 1 μ.Χ. Εξάλλου και για την ημερομηνία της Σταύρωσης έχουν γραφεί και υποστηριχθεί παράλογες ημερομηνίες, από το έτος 21 μ.Χ. που υποστήριζε ο R. Eisler, μέχρι το 58 μ.Χ. που υποστήριξαν άλλοι μελετητές. Φαίνεται όμως ότι η πιο παραδεκτή ημερομηνία για τη Σταύρωση θεωρείται μάλλον η Παρασκευή 7 Απριλίου του 30 μ.Χ. Η αντίστοιχη εβραϊκή ημερομηνία του μήνα πρέπει να ήταν η 14η ή η 15η Νισάν. Αυτή η διαφορά της μιας ημέρας συναντάται και στα Ευαγγέλια.

Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης θεωρεί ότι η ημέρα του θανάτου του Ιησού ήταν η 14η Νισάν, ενώ οι Συνοπτικοί θεωρούσαν τη 15η. Πράγματι τόσο το Ευαγγέλιο του Ιωάννη, όσο και τα Συνοπτικά Ευαγγέλια τοποθετούν το τελευταίο δείπνο την Πέμπτη και τη Σταύρωση του Ιησού την Παρασκευή, διαφέρουν όμως οι ημερομηνίες που δίνουν. Σύμφωνα με τους Συνοπτικούς ο Ιησούς συνελήφθη τη νύχτα μεταξύ 14ης/15ης Νισάν. Οι ταλαιπωρίες του, η δίκη του και η καταδίκη του ολοκληρώθηκαν το πρωί της 15ης Νισάν, ενώ στις 3 μ.μ. της ίδιας ημέρας σταυρώθηκε. Εντούτοις εκείνη την ημέρα ήταν Πάσχα και ως εκ τούτου απαγορευόταν κάθε εργασία (Έξοδ. 12, 16. Λευϊτ. 23, 7), ίσχυαν μάλιστα οι κανόνες αργίας του Σαββάτου, ακόμα κι αν η ημέρα αυτή δεν ήταν Σάββατο. Εξάλλου στα Ευαγγέλια περιγράφονται πολλές πράξεις ανθρώπων που δεν θα μπορούσαν να γίνουν Σάββατο ή Πάσχα γιατί παραβίαζαν την αργία της γιορτής. Εκ των πραγμάτων, λοιπόν, η ημέρα της Σταύρωσης δεν πρέπει να ήταν ιερή, ούτε αργία – τουλάχιστον όχι για όλους. Πάντως, ούτως ή άλλως η διαφορά μεταξύ Συνοπτικών και του Ευαγγελιστή Ιωάννη υφίσταται. Για να συμβιβαστεί, λοιπόν,

αυτή η ημερολογιακή ασυμφωνία μεταξύ των Ευαγγελιστών προτάθηκαν, ως συνήθως, αρκετές υποθέσεις.

Μία από αυτές, που υποστηρίχτηκε από τον Ευσέβιο Καισαρείας (*Περί της του Πάσχα εορτής*, 12), θεωρεί ότι εκείνο ειδικά το έτος, οι Αρχιερείς καθυστέρησαν κατά μία ολόκληρη ημέρα το Πάσχα τους, μεταφέροντάς το στις 16 Νισάν για να μπορούν ελεύθεροι από την ιερή γιορτή να δικάσουν και να καταδικάσουν τον «επικίνδυνο» Ιησού. Η υπόθεση αυτή φαίνεται, όμως, μάλλον απίθανη.

Οι Ιουδαίοι ήταν και είναι προσκολλημένοι στις συνήθειες και τα έθιμά τους, άρα φαντάζει απίθανο να άλλαξαν την ημερομηνία της πιο σπουδαίας γιορτής τους και μάλιστα αυτό να είχε αποφασιστεί εκ των πραγμάτων μέσα σε λίγες ώρες και επιπλέον να είχε επιβληθεί από τους λίγους επώνυμους –Αρχιερείς και Φαρισαίους– στα πλήθη των ανώνυμων πιστών.

Για μας που ασχοληθήκαμε ιδιαιτέρως με το εβραϊκό ημερολόγιο όλες αυτές οι ασάφειες φαίνεται πως έχουν την αφετηρία τους στο ημερολογιακό πλαίσιο των Ιουδαίων. Το ημερολογιακό σύστημά τους ήταν και είναι ακόμα και σήμερα περίπλοκο και πολύπλοκο, αν και έχουν τεθεί ήδη κάποιες σταθερές ημερολογιακές βάσεις.

Την εποχή εκείνη, όμως, το εβραϊκό ημερολόγιο καθοριζόταν εμπειρικά και με αβέβαια μέσα, που, όπως ήταν επόμενο, επέφεραν μεγάλη ελαστικότητα στον αντίστοιχο ημερολογιακό καθορισμό των εορτών. Σε αυτές ακριβώς τις εμπειρικές μεθόδους καθορισμού του ημερολογίου πιστεύουμε ότι οφείλεται η διαφορά μεταξύ του Ευαγγελιστή Ιωάννη και των Συνοπτικών. Δηλαδή, πολύ πιθανόν κάποιοι Ιουδαίοι να θεωρούσαν την Παρασκευή του θανάτου του Ιησού ως 14η και άλλοι ως 15η Νισάν. Αυτό θα μπορούσε κάλλιστα να δικαιολογήσει τη σχετική διαφορά. Πάνω σε αυτή τη θέση, φαίνεται ότι την εποχή του Ιησού υπήρξε κάποια σοβαρή διαφωνία μεταξύ Σαδδουκαίων και Φαρισαίων σχετικά με την ημερομηνία καθορισμού της Πεντηκοστής και φυσικά του Πάσχα, αφού οι δύο εορτές αλληλοσυνδέονται. Άρα η ημερομηνία εορτασμού του Πάσχα διέφερε κατά μία ημέρα ανάμεσα στις δύο αυτές θρησκευτικές μερίδες και τους οπαδούς τους. Πιθανώς, λοιπόν, ο Ιωάννης να συμφωνεί με το ημερολόγιο των Σαδδουκαίων και οι Συνοπτικοί με το αντίστοιχο ημερολόγιο των Φαρισαίων (G. Ricciotti, 1941).

Αυτή ακριβώς η διαφορά διαιωνίστηκε και δημιούργησε στις πρωτοχριστιανικές Εκκλησίες το πρόβλημα μεταξύ των «τεσσερακαιδεκατιτών» και των «πεντεκαιδεκατιτών» σχετικά με τον εορτασμό του χριστιανικού πλέον Πάσχα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θεοδοσίου Στράτος και Δανέζης Μάνος, 1995, *Η Οδύσσεια των ημερολογίων*, τόμος Α΄, Αναζητώντας τις ρίζες της γνώσης. Εκδόσεις Δίαυλος, Αθήνα.

Θεοδοσίου Στράτος και Δανέζης Μάνος, 1995, *Η Οδύσσεια των ημερολογίων*, τόμος Β΄: Αστρονομία και παράδοση. Εκδόσεις Δίαυλος, Αθήνα.

Θεοδοσίου Στράτος και Δανέζης Μάνος, 2000, *Στα ίχνη του Ι.Χ.Θ.Υ.Σ.-Αστρονομία-Ιστορία-Φιλοσοφία*. Εκδόσεις Δίαυλος, Αθήνα.